

Dr. Alper UYUMAZ

Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi

Motorlu Taşıt Rehni

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR.....	xvii
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

GENEL OLARAK TAŞINIR REHNİ

§ 1. TAŞINIR REHNİ KAVRAMI VE TAŞINIR REHNİNİN ÖNEMİ.....	7
I. TAŞINIR REHNİ KAVRAMI	7
II. TAŞINIR REHNİNİN ÖNEMİ	14
§ 2. TAŞINIR REHNİNİN HUKUKÎ NİTELİĞİ	20
§ 3. TAŞINIR REHNİNİN ÖZELLİKLERİ	24
§ 4. TAŞINIR REHNİNİN KONUSU	33
I. GENEL OLARAK.....	33
II. REHİN KONUSU TAŞINIRIN BELİRLENMESİNİN GEREKLİLİĞİ.....	46
III. BİRLİKTE MÜLKİYETE TÂBİ TAŞINIRLAR ÜZERİNDE REHİN HAKKININ KURULMASI	51
A. PAYLI MÜLKİYET REJİMİNE TÂBİ TAŞINIRLARIN REHNEDİLMESİ.....	51

B. ELBİRLİĞİ MÜLKİYETİ REJİMİNE TÂBİ TAŞINIRLARIN REHNEDİLMESİ.....	53
§ 5. TAŞINIR REHNİNİN ÇEŞİTLERİ.....	54
I. MEDENÎ KANUNDA DÜZENLENMİŞ TAŞINIR REHNİ ÇEŞİTLERİ	54
A. TESLİME BAĞLI REHİN.....	56
B. HAYVAN REHNİ.....	66
C. BİR SİCİLE TESCİLİ ZORUNLU OLAN TAŞINIRLAR ÜZERİNDE REHİN	74
D. HAPİS HAKKI	82
E. ALACAKLAR VE DİĞER HAKLAR ÜZERİNDE REHİN	95
F. REHİN KARŞILIĞI ÖDÜNÇ VERME İŞİ İLE UĞRAŞANLARLA YAPILAN REHİN İŞLEMİ	107
G. REHİNLİ TAHVİL.....	111
II. MEDENÎ KANUN DIŞINDAKİ KANUNLARLA DÜZENLENMİŞ TAŞINIR REHNİ ÇEŞİTLERİ	114
A. TİCARÎ İŞLETME REHNİ.....	114
B. GEMİ REHNİ	126
C. DENİZ ÖDÜNCÜ	134
D. HAVA ARACI REHNİ.....	136
E. MADEN İŞLETME HAKLARININ VE MADEN CEVHERİNİN REHNİ	141
F. UMUMA AÇIK YERLERİN İŞLETİLMESİNDEN DOĞAN KAMU ALACAKLARI İÇİN BU YERLERDEKİ EŞYALAR ÜZERİNDE REHİN.....	146
G. TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİNİN ORTAKLARINA VERDİĞİ KREDİLERDEN DOĞAN ALACAKLARI İÇİN REHİN HAKKI.....	147

İkinci Bölüm
GENEL OLARAK TAŞIT KAVRAMI,
ÇEŞİTLERİ, MOTORLU TAŞIT REHNİ
KAVRAMI VE MOTORLU TAŞIT REHNİNE
HÂKİM OLAN İLKELER

§ 6. GENEL OLARAK TAŞIT KAVRAMI VE ÇEŞİTLERİ.....	149
I. KAVRAM	149
II. ÇEŞİTLERİ.....	150
A. MOTORSUZ TAŞITLAR	150
B. MOTORLU TAŞITLAR	152
1. Motorlu Taşıit Kavramı.....	152
2. Motorlu Taşıitın Unsurları	155
a. Hareket Edebilme.....	155
b. Makine (Motor) Gücüyle Hareket Edebilme	156
c. Kara Parçası Üzerinde Hareket Edebilme	158
C. İŞ MAKİNELERİ.....	161
§ 7. MOTORLU TAŞIT REHNİ KAVRAMI VE MOTORLU TAŞIT REHNİNİN HUKUKÎ NİTELİĞİ	163
I. KAVRAM	163
II. HUKUKÎ NİTELİĞİ.....	165
§ 8. MOTORLU TAŞIT REHNİNE HÂKİM OLAN İLKELER.....	168
I. GENEL OLARAK.....	168
II. BELİRLİLİK (MUAYYENLİK, TAHSİS) İLKESİ	171
A. GENEL OLARAK BELİRLİLİK İLKESİ	171
B. ALACAKTA BELİRLİLİK.....	172
C. KONUDA BELİRLİLİK.....	177
III. AÇIKLIK (ALENİYET) İLKESİ.....	180
IV. GÜVEN (İTİMAT) İLKESİ.....	187
V. TEMİNAT İLKESİ.....	195
A. GENEL OLARAK TEMİNAT İLKESİ.....	195
B. TEMİNATIN KONUSU (REHNİN KAPSAMI)	196

1. Genel Olarak.....	196
2. Üzerinde Rehin Tesis Edilmiş Motorlu Taşıt	200
3. Motorlu Taşıtın Bütünleyici Parçaları.....	201
4. Motorlu Taşıtın Eklentileri	202
5. Hukukî Ürünler	204
6. Motorlu Taşıtın Yerine İkame Olunan Değerler	206
C. TEMİNATIN KAPSAMI	208
1. Genel Olarak.....	208
2. Anapara (Asıl Alacak)	212
3. Sözleşme Faizi	214
4. Takip Masrafları ve Gecikme Faizi	216
D. TEMİNATIN KORUNMASI.....	218
E. TEMİNATTAN YARARLANMA	222
VI. SEBEBE BAĞLILIK (İLLİLİK) İLKESİ	225
VII. FER'İLİK İLKESİ.....	229
VIII. TARİH İTİBARIYLA ÖNCELİK (KIDEME İTİBAR) İLKESİ	234

Üçüncü Bölüm

MOTORLU TAŞIT REHNİNİN KAZANILMASI

§ 9. GENEL AÇIKLAMA.....	241
§ 10. TESLİMSİZ VE SİCİLLİ MOTORLU TAŞIT REHNİNİN KAZANILMASI.....	243
I. REHİN SÖZLEŞMESİ	244
A. REHİN SÖZLEŞMESİNİN GEREKLİLİĞİ	244
B. REHİN SÖZLEŞMESİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ	248
C. REHİN SÖZLEŞMESİNİN TARAFLARI	253
D. REHİN SÖZLEŞMESİNİN ŞEKLİ.....	258
E. REHİN SÖZLEŞMESİNİN KURULUŞU	264

II.	REHNİN MOTORLU TAŞITIN KAYITLI OLDUĞU TRAFİK SİCİLİNE TESCİLİ	272
A.	GENEL OLARAK TRAFİK SİCİLİ.....	272
B.	REHNİN TRAFİK SİCİLİNE TESCİLİ	275
1.	Tescil Kavramı ve Tescilin Hukukî Niteliği.....	275
2.	Tescilin Konusu	279
3.	Tescilin Şartları ve Nasıl Yapılacağı Sorunu	280
4.	Tescilin Hükümü	287
III.	REHNİN HAKKININ MOTORLU ARAÇ TESCİL BELGESİNE (TAŞIT RUHSATINA) YAZILMASI.....	290
§ 11.	TESLİME BAĞLI MOTORLU TAŞIT REHNİNİN KAZANILMASI	292
I.	REHNİN SÖZLEŞMESİ	292
II.	ZİLYETLİĞİN DEVRİ.....	295
A.	AYNÎ AKİT	295
B.	MOTORLU TAŞITIN ZİLYETLİĞİNİN DEVRİ.....	298
1.	Motorlu Taşıtın Maddî Olarak Teslimi.....	300
2.	Araçların Teslimi.....	301
3.	İştirak Hâlinde (Elbirliğiyle) veya Müşterek Zilyetliğin Sağlanması	302
4.	Fiilî Hâkimiyeti Sağladığı Varsayılan Anlaşma Yoluyla Teslim	304
5.	Zilyetliğin Temsil Yoluyla Kazanılması	305
6.	Kısa Elden Teslim	308
7.	Hükmen Teslim	310
8.	Zilyetliğin Havalesi.....	314

Dördüncü Bölüm
MOTORLU TAŞIT REHNİNİN
HÜKÜMLERİ VE SONA ERMESİ

§ 12.MOTORLU TAŞIT REHNİNİN HÜKÜMLERİ	319
I. GENEL OLARAK.....	319
II. TESLİMSİZ VE SİCİLLİ MOTORLU TAŞIT REHNİ AÇISINDAN REHNİN HÜKÜMLERİ	323
A. REHNİN REHİN VEREN AÇISINDAN HÜKÜMLERİ.....	323
1. Rehin Veren Hakları	323
a. Motorlu Taşıtı Zilyetliğinde Bulundurma Hakkı.....	323
b. Motorlu Taşıtı Kullanma ve Motorlu Taşıttan Yararlanma Hakkı	325
c. Motorlu Taşıt Üzerinde Art Rehin Kurabilme Hakkı.....	327
2. Rehin Veren Borçları.....	331
a. Motorlu Taşıttın Değerini Koruma Borcu.....	331
b. Rehin Hakkı ile Bağdaşmayacak Tasarruflarda Bulunmama Borcu.....	333
B. REHNİN REHİNLİ ALACAKLI AÇISINDAN HÜKÜMLERİ.....	336
1. Rehinli Alacaklının Hakları	336
a. Rehin Hakkının Trafik Siciline Tescilini İsteme Hakkı.....	336
b. Motorlu Taşıtı Saldırılarına Karşı Korumak İçin Gerekli Hukukî Yollara Başvurabilme Hakkı....	339
c. Motorlu Taşıttın Değer Kaybını Önlemek İçin Özen Gösterilmesini ve Tedbir Alınmasını İsteme Hakkı.....	342
d. Motorlu Taşıtı Paraya Çevirtme Hakkı.....	345
e. Motorlu Taşıttın Muhafaza Altına Alınmasını (Trafikten Menedilmesini) İsteme Hakkı.....	354

2.	Rehinli Alacaklının Borçları.....	357
a.	Rehin Verene Rehin Konusu Motorlu Taşıtın Teslim Edilmesini Sağlama Borcu.....	357
b.	Rehin Hakkı Sona Erdiğinde Rehnin Trafik Sicilinden Terkinini İsteme Borcu	359
III.	TESLİME BAĞLI MOTORLU TAŞIT REHNİ AÇISINDAN REHNİN HÜKÜMLERİ	362
A.	REHNİN REHİN VEREN AÇISINDAN HÜKÜMLERİ.....	362
1.	Rehin Verenin Hakları.....	362
a.	Motorlu Taşıt Üzerinde Tasarruf Edebilme Hakkı.....	362
b.	Rehinli Alacaklıdan Borçlarına Uygun Davranmasını İsteme Hakkı.....	366
c.	Rehin Sona Erince Motorlu Taşıtın Geri Verilmesini İsteme Hakkı.....	367
2.	Rehin Verenin Borçları.....	369
a.	Motorlu Taşıtı Rehinli Alacaklıya Teslim Etme Borcu.....	369
b.	Motorlu Taşıtın Bakım Masraflarını Ödeme Borcu.....	373
c.	Motorlu Taşıtın Paraya Çevrilmesine Katlanma Borcu.....	373
B.	REHNİN REHİNLİ ALACAKLI AÇISINDAN HÜKÜMLERİ	374
1.	Rehinli Alacaklının Hakları	374
a.	Motorlu Taşıtı Paraya Çevirtme Hakkı.....	374
b.	Motorlu Taşıta Zilyet Olma Hakkı.....	375
c.	Motorlu Taşıtı Saldırılarına Karşı Korumak İçin Gerekli Hukukî Yollara Başvurabilme Hakkı....	377
d.	Motorlu Taşıt İçin Yaptığı Masrafları İsteme Hakkı.....	379
2.	Rehinli Alacaklının Borçları	382
a.	Motorlu Taşıtı Muhafaza Borcu	382

b. Motorlu Taşıtı Üzerinde Tasarrufta Bulunmama Borcu.....	385
c. Motorlu Taşıtı Kullanmama ve Motorlu Taşıtin Ürünlerinden Yararlanmama Borcu	388
d. Rehin Sona Erdiğinde Motorlu Taşıtı İade Etme Borcu.....	390
§ 13.MOTORLU TAŞIT REHNİNİN SONA ERMESİ.....	393
I. GENEL OLARAK MOTORLU TAŞIT REHNİNİ SONA ERDİREN SEBEPLER.....	393
A. ALACAĞIN SONA ERMESİ.....	393
B. MOTORLU TAŞITIN YOK OLMASI.....	396
C. REHİNLİ ALACAKLININ REHİN HAKKINDAN TEK TARAFLI OLARAK VAZGEÇMESİ.....	399
D. SÜRENİN DOLMASI VEYA BOZUCU (İNFİSAHİ) ŞARTIN GERÇEKLEŞMESİ.....	402
E. İSTİMLAL.....	404
F. YENİLEME (TECDİT)	406
G. ALACAKLI VE MALİK SIFATLARININ BİRLEŞMESİ.....	408
H. REHİNLİ ALACAKLININ REHİN ZİLYETLİĞİNİ KESİN OLARAK KAYBETMESİ.....	411
I. MOTORLU TAŞITIN PARAYA ÇEVİRİLMESİ.....	416
1. İlâmsız Takip	421
2. İlâmlı Takip.....	425
II. MOTORLU TAŞIT REHNİNİN ASKIDA KALMASI....	430
SONUÇ	437
MOTORLU TAŞIT REHNİ HAKKINDA KANUN ÖNERİSİ	443
KAYNAKLAR	451